

II

(Sporočila)

SKUPNE IZJAVE

SVET

Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Evropske komisije

(2008/C 25/01)

EVROPSKO SOGLASJE O HUMANITARNI POMOČI**Ovire za humanitarno pomoč**

1. Humanitarna pomoč je osnovni izraz medčloveške solidarnosti, ki je univerzalna vrednota, ter moralni imperativ.
2. Humanitarne krize nastajajo zaradi človekovega delovanja in naravnih katastrof. Njihove posledice so vse hujše, kar gre pripisati številnim dejavnikom, npr. spreminjajoči se naravi sporov, podnebnim spremembam, vse večji konkurenci pri dostopu do energije in naravnih virov, skrajni revščini, slabemu upravljanju in nestabilnim razmeram. Glavne žrtve so civilisti, pogosto najrevnejši in najbolj незаščiteni, ki povečini živijo v državah v razvoju. Zaradi humanitarnih kriz je ogromno ljudi pregnanih s svojih domov, bodisi beguncev bodisi razseljenih oseb.
3. Tisti, ki se danes ukvarjajo s humanitarno pomočjo, zadevajo ob hude ovire. Vedno pogosteje se dogaja, da se mednarodno pravo, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom, pravo človekovih pravic in begunsko pravo ne upošteva ali se povsem očitno krši. „Humanitarni prostor“, ki je potreben za dostop do nezaščitenega prebivalstva ter varnost humanitarnih delavcev, mora ostati osnovni predpogoj za dostavo humanitarne pomoči, ter za to, da se Evropski uniji in njenim partnerjem, s katerimi sodeluje na področju humanitarne pomoči, lahko zagotovi pomoč, vključno z zaščito žrtev krize, na podlagi spoštovanja načel nevtralnosti, nepristranskosti, človečnosti in neodvisnosti humanitarnega ukrepanja, zagotovljenimi z mednarodnim pravom, zlasti mednarodnim humanitarnim pravom.
4. Humanitarna pomoč, ki jo zagotavlja EU, je v skupni pristojnosti držav članic in Evropske skupnosti ⁽¹⁾. Z njo se nadaljuje dolga tradicija, v njej pa se odraža raznolikost vseh njenih akterjev. Humanitarno ukrepanje EU je del celovitega mednarodnega mehanizma, ki združuje Združene narode, gibanje Rdeči križ/Rdeči polmesec, humanitarne nevladne organizacije ter ostale, s katerim naj bi podkrepili lokalni odziv na humanitarne krize, in sicer s partnerskim odnosom s prizadetimi skupnostmi. Nacionalni organi v državah, v katerih je prišlo do krize, imajo še vedno glavno odgovornost za zaščito prebivalstva, ki ga je prizadela katastrofa.
5. Skupaj EU prispeva največji delež uradne mednarodne humanitarne pomoči, ki je sestavljena iz prispevkov Skupnosti in dvostranskih prispevkov EU in držav članic. Zato ima EU izkušnje in dolžnost zagotoviti, da bo njen skupni prispevek k humanitarnemu odzivanju učinkovit in primeren, da bo podkrepil mednarodno humanitarno prizadevanje za zagotavljanje pomoči ljudem v stiski, in da bo na ustrezen način prispeval k odpravi ovir, na katere danes zadevajo humanitarni akterji.
6. Evropsko soglasje o humanitarni pomoči je skupna vizija, ki usmerja delovanje EU na področju humanitarne pomoči v tretjih državah na ravni držav članic in na ravni Skupnosti. Ta skupna vizija je zajeta v prvem delu Izjave; v drugem delu pa je podan pristop Evropske skupnosti do humanitarne pomoči, na podlagi katerega se bo ta vizija uresničevala na ravni Skupnosti, in podrobno opisane prednostne naloge za konkretne ukrepe na ravni Skupnosti.

⁽¹⁾ Humanitarna pomoč Skupnosti temelji na členu 179 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (razvojno sodelovanje).

7. O evropskem soglasju o humanitarni pomoči so se dogovorili Svet in predstavniki vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, ter Evropski parlament in Evropska komisija. Z njim želimo potrditi našo zavezanost načelom, na katerih temelji humanitarna pomoč, da bi okrepili zdajšnjo zavezanost dobrim donatorskim praksam v EU v sodelovanju z drugimi partnerji, ki se ukvarjajo s humanitarno pomočjo, ter položili temelje za tesnejše sodelovanje, da bi zagotovili kar najučinkovitejšo izvedbo humanitarne pomoči EU v prihodnjih letih.

PRVI DEL – VIZIJA HUMANITARNE POMOČI EU

1. Skupni cilj

8. Cilj humanitarne pomoči EU je zagotoviti ukrepanje ob nesreči na osnovi potreb, katerega namen je obvarovati življenje, preprečiti in olajšati človeško trpljenje ter ohraniti človekovo dostojanstvo, kadar koli je to potrebno, če so vlade in lokalni akterji preobremenjeni, nezmožni ali nepripravljeni ukrepati. Humanitarna pomoč EU vključuje operacije za pomoč, ublažitev in zaščito, da se obvaruje in ohrani življenje v humanitarnih krizah ali takoj po njih, pa tudi ukrepe za olajšanje ali zagotovitev dostopa do ljudi v stiski in prostega pretoka pomoči. Humanitarna pomoč EU se zagotavlja kot odziv na krize, ki jih je povzročil človek (tudi na zahtevne izredne razmere), in naravne katastrofe, in sicer glede na potrebe.

9. Lokalno odzivanje, namenjeno zmanjševanju tveganja kriz in nesreč, vključno s pripravljenostjo na nesreče in obnovo, je ključno za reševanje življenj in okrepitev odpornosti skupnosti v izrednih razmerah. Dejavnosti, namenjene krepitvi zmogljivosti za odvrnitev in zmanjšanje posledic nesreč in izboljšanju humanitarnega odziva, so ravno tako del humanitarne pomoči EU.

2. Skupna načela in dobra praksa

2.1 Temeljna humanitarna načela

10. EU se odločno zavzema za osnovna humanitarna načela, ki so človečnost, nevtralnost, nepristranskost in neodvisnost. Ta načelni pristop je ključen za to, da bo prisotnost EU in humanitarnih akterjev na splošno, v razmerah, ki so pogosto politično in varnostno zahtevne, sprejemljiva in mogoča. Podoba EU in njeno zavzemanje za nevtralnost in neodvisnost v humanitarnih akcijah je izrazito povezana z ravnanjem in delovanjem vseh akterjev EU na terenu.

11. Načelo človečnosti pomeni, da je treba človeško trpljenje lajšati, kjer koli obstaja, posebno pozornost pa je treba nameniti najbolj незаščitenim posameznikom. Dostojanstvo vseh žrtev je treba spoštovati in zaščititi.

12. Nevtralnost pomeni, da so pri zagotavljanju humanitarne pomoči v oboroženem ali drugem sporu vse strani obravnavane enako.

13. Nepristranskost pomeni, da se mora humanitarna pomoč zagotavljati le na podlagi dejanskih potreb, brez razlikovanja med prizadetimi.

14. Spoštovanje neodvisnosti pomeni avtonomijo humanitarnih ciljev od političnih, gospodarskih, vojaških in drugih ciljev, s čimer naj bi zagotovili, da edini namen humanitarne pomoči ostane lajšanje in preprečevanje trpljenja žrtev humanitarnih kriz.

15. Humanitarna pomoč ni sredstvo kriznega upravljanja.

2.2 Mednarodno pravo

16. EU se bo odločno in vztrajno zavzemala za spoštovanje mednarodnega prava, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom ⁽¹⁾, pravom človekovih pravic in begunskim pravom. EU je leta 2005 sprejela Smernice o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava. Zavezana je udeležanju teh smernic v zunanjih odnosih ⁽²⁾.

17. EU se ponovno zavezuje odgovornosti za zaščito v skladu z resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov št. 60/1 z dne 24. oktobra 2005 (izid svetovnega vrha leta 2005). Vsaka država je odgovorna za zaščito svojega prebivalstva pred genocidom, vojnimi zločini, etničnim čiščenjem in zločini proti človečnosti. Mednarodna skupnost je prek Združenih narodov prav tako odgovorna za zaščito prebivalstva pred temi zločini. Za primere, ko državni organi očitno ne prevzamejo odgovornosti za zaščito, je mednarodna skupnost potrdila, da je pripravljena sprejeti kolektivne ukrepe v Varnostnem svetu ZN.

2.3. Dobro humanitarno donatorstvo

18. Ob priznavanju razlik v zmožnostih, obsegu in posebnih ureditvah v zvezi s humanitarno pomočjo v EU se ob dogovarjanju o evropskem soglasju vsi donatorji EU zavezujejo načelom dobrega humanitarnega donatorstva, obenem pa so predani sodelovanju med sabo in z drugimi, da bi poskusili najti najboljšo donatorsko prakso ⁽³⁾. To vključuje dodeljevanje sredstev v humanitarne namene v sorazmerju s potrebami in na podlagi ocene potreb.

⁽¹⁾ Države članice so podpisnice ženevskih konvencij in njihovih dodatnih protokolov (1977).

⁽²⁾ Smernice Evropske unije o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava, UL C 327, 23.12.2005, str. 4.

⁽³⁾ Načela in dobra praksa humanitarnega donatorstva, Stockholm, 17. junija 2003; sprejel OECD – DAC aprila 2006.

19. Na ravni EU se zavezujemo, da bomo spodbudili vsebinsko razpravo o elementih najboljše donatorske prakse, s čimer bi zagotovili, da bo kakovostno donatorstvo pomenilo boljšo pomoč žrtvam humanitarne krize.

20. EU se strinja, da je zaradi svetovnih potreb po humanitarni pomoči potreben mednarodni pristop na podlagi partnerskega odnosa z drugimi, ki naj bi vključeval okrepitev pomoči s strani novih in uveljavljajočih se uradnih donatorjev ter zasebnih sponzorjev, ki spoštujejo humanitarna načela.

21. Partnerstvo je v osrčju izvajanja humanitarne pomoči, zato je EU naklonjena širšemu mednarodnemu partnerskemu pristopu, ki združuje donatorje, izvedbene partnerje in druge zainteresirane strani, s tem pa bi zagotovili učinkovito humanitarno delovanje z nadgradnjo obstoječega nabora standardov in najboljših praks.

2.4 Razmerje do drugih politik

22. Načela, ki veljajo za humanitarno pomoč, so specifična in se razlikujejo od drugih oblik pomoči. Pri humanitarni pomoči EU, tudi pri hitri obnovi, bi morali, kjer koli je to mogoče, upoštevati dolgoročne razvojne cilje, humanitarna pomoč pa je tudi tesno povezana z razvojnim sodelovanjem, katerega načela in prakse so opisani v „Evropskem soglasju o razvoju“⁽¹⁾. Humanitarna pomoč EU se zagotovi tudi, če se uporabijo drugi instrumenti, povezani s kriznim upravljanjem, civilno zaščito in konzularno pomočjo. Zato je EU zavezana zagotavljanju skladnega in komplementarnega odzivanja na krize, pri čemer je treba kar najboljše izkoristiti različne uporabljene instrumente. EU bi si morala torej močnejše prizadevati za boljšo ozaveščenost o humanitarnih načelih in vidikih ter jih bolj dosledno upoštevati pri delu vseh institucij.

2.5 Načelo enakosti spolov pri humanitarni pomoči

23. EU ob upoštevanju različnih potreb, sposobnosti in vloge žensk, deklic, fantov in moških poudarja, da je v humanitarno pomoč treba vključiti načelo enakosti spolov.

24. Zaveda se, da je dejavno sodelovanje žensk pri humanitarni pomoči ključnega pomena, in se zavezuje, da bo to sodelovanje spodbujala.

⁽¹⁾ Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta ter Evropskega parlamenta in Komisije o razvojni politiki Evropske unije: „Evropsko soglasje“, UL C 46, 24.2.2006, str. 1.

3. Skupni okvir za zagotovitev humanitarne pomoči EU

3.1 Usklajenost, povezanost, dopolnilnost

25. EU odločno podpira osrednjo in usklajevalno vlogo Združenih narodov, zlasti Urada za usklajevanje humanitarnih zadev (OCHA), pri prizadevanju za usklajen mednarodni odziv na humanitarne krize. Ta vloga je še bolj poudarjena pri dejavnem delovanju OCHA na terenu (in ob imenovanju ter napotitvi humanitarnega koordinatorskega). Tesnejše usklajevanje na ravni EU bi izboljšalo splošni mednarodni humanitarni odziv, vključno z usklajenim delovanjem za izboljšanje humanitarnega sistema, utrdilo pa bi tudi željo EU po tesnejšem sodelovanju z drugimi humanitarnimi akterji.

26. Zato bodo humanitarni donatorji iz EU ne glede na svoje zmožnosti in tradicijo sodelovali s tesnejšim usklajevanjem v EU in spodbujanjem najboljših praks, tako da bi uveljavili skupno vizijo EU na prožen in komplementaren način, ki utrjuje mednarodno prizadevanje. To pomeni, da si bo EU prizadevala delovati usklajeno, da bi zaščitila „humanitarni prostor“ in okrepila splošni humanitarni odziv, med drugim z odkrivanjem vrzeli in podporo dobro organiziranemu dodeljevanju pomoči, kjer je najbolj potrebna.

27. Humanitarni donatorji EU bodo poskušali zagotoviti dobro donatorsko prakso na podlagi skupnega razumevanja potreb in ustreznega odziva ter z usklajenim prizadevanjem, da bi se izognili prekrivanju in zagotovili ustrezno oceno humanitarnih potreb in odgovor nanje. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti usklajenim strategijam odziva na posamezno krizo in partnerskemu sodelovanju na terenu.

28. EU se bo osredotočila na:

— izmenjavo informacij v realnem času o oceni razmer in načrtih za odziv pri posamezni krizi (na ravni uprave in na terenu),

— izboljšanje medsebojnega obveščanja na politični ravni o strategijah za pomoč in posredovanje, med drugim z ustreznim forumom za redno politično razpravo v Svetu,

— dialog za oblikovanje najboljših praks in izmenjavo strokovnega znanja v okviru sektorja,

— zagotavljanje, da se bodo z odzivanji na krize sistematično pridobivale izkušnje.

29. EU bo prispevala k oblikovanju mednarodne humanitarne agende in sodelovala v mednarodnih forumih ter podpirala prizadevanje za reševanje humanitarnih vprašanj.

30. Brez poseganja v humanitarni načeli nevtralnosti in neodvisnosti je EU zavezana zagotavljanju skladnosti, dopolnilnosti in učinkovitosti svojih politik, pri čemer bo uporabila svoj vpliv in ves nabor instrumentov, s katerimi razpolaga, za izkoreninjenje vzrokov za humanitarne krize. Zlasti humanitarna pomoč in razvojno sodelovanje, pa tudi različni instrumenti za izvedbo ukrepov za vzpostavitev stabilnosti, bodo uporabljeni na skladen in komplementaren način, zlasti v tranzicijskih in nestabilnih razmerah, da bi izkoristili vse možnosti, ki jih ponujajo kratkoročna in dolgoročna pomoč ter sodelovanje.

3.2 Zagotavljanje ustrezne in učinkovite pomoči

31. Humanitarna pomoč se mora dodeljevati pregledno na podlagi ugotovljenih potreb in stopnje nezaščitenosti. To pomeni, da bi morali biti prejemniki pomoči izbrani na podlagi objektivno preverljivih meril in da bi se morala pomoč dodeljevati tako, da se za ugotovljene prednostne potrebe zagotovijo ustrezna sredstva.

32. Da bi zagotovili ustrezno, učinkovito, pravično in prožno dodeljevanje pomoči, je treba natančno oceniti potrebe na globalni in lokalni ravni. Ob upoštevanju obstoječih pobud si bo EU prizadevala za spodbujanje enotnega razumevanja ocen potreb na ravni EU, da bi izboljšala zdajšnjo prakso. EU ponovno potrjuje, da je pri ocenjevanju potreb pomembno tesno sodelovanje z mednarodnimi partnerji. Za analizo globalnih potreb se je treba dogovoriti o primerni metodologiji in načelih načrtovanja. Temeljita ocena lokalnih potreb, zlasti v prvih fazah izbruha krize, se pridobi z ustrezno prisotnostjo in izkušnjami na terenu, zanesljivimi informacijami ter jasno opredeljenimi prednostnimi nalogami. Skupine Združenih narodov za oceno in usklajevanje odpravljanja posledic naravnih nesreč (UNDAC) imajo osrednjo vlogo pri ocenjevanju na terenu, če so tja napotene.

33. EU potrjuje zavezanost zagotavljanju uravnoteženega odziva na različne krize, ki temelji na potrebah, vključno s pomočjo v dolgotrajnih krizah. Spregledanim krizam ali krizam, v katerih je posredovanje še posebej težavno in v katerih je splošni mednarodni humanitarni odziv neustrezen, mora EU nameniti posebno pozornost. Potrebe, ki so bile pri odzivanju na določene krize zastavljene, bi morale biti prav tako deležne posebne pozornosti.

34. Na humanitarnem področju je nujna pomoč v hrani pomemben sestavni del kratkoročne strategije za humanitarni odziv, s katero se zadosti potrebam nezaščitenega prebivalstva. Zato mora zagotavljanje nujne pomoči v hrani temeljiti na natančni in pregledni oceni potreb z analizo najustreznejše kombinacije pomoči v hrani in pomoči v drugih oblikah, pri tem pa je treba upoštevati tudi tveganje, da pride do motenj na trgu. Povezava pomoči v

hrani in drugih oblik pomoči, namenjenih preživetju, pripomore k izboljšanju odpornosti prizadetega prebivalstva.

35. Pomoč, med drugim tudi v hrani, bi morala – kadarkoli je mogoče, ne da bi pri tem prišlo do motenj na trgu – temeljiti na regionalnih virih in domačih javnih razpisih. S črpanjem pomoči iz takih virov in razpisov se je mogoče ne le izogniti dodatnim okoljskim in finančnim stroškom, pač pa tudi uporabiti lokalne zmogljivosti ter spodbuditi lokalno in regionalno gospodarstvo. Razmisliti bi bilo treba tudi o drugih oblikah pomoči, med drugim takih, ki ne vključujejo blaga (denimo denar in boni).

36. EU bo zagotovila, da se bodo obljube v zvezi s humanitarno pomočjo pravočasno udeležile v zaveze in razdeljevanje pomoči ter jasno izhajale iz ocene potreb, pri čemer se bodo po potrebi prilagajale razvoju dogodkov.

37. Humanitarna pomoč mora temeljiti na oceni potreb, ne na posameznih ciljih. Vendar pa na svetovni ravni obstaja veliko pomanjkanje finančnih virov za odzivanje na današnje humanitarne potrebe. Pričakuje se, da bodo potrebe po humanitarni pomoči v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju še večje zaradi demografskih, političnih/varnostnih in okoljskih dejavnikov (vključno s podnebnimi spremembami). Zato bo za zadostitev humanitarnih potreb na mednarodni ravni verjetno treba zagotoviti več sredstev, med drugim z razširitvijo mreže donatorjev.

38. Skupaj EU že zdaj prispeva največji delež uradne mednarodne humanitarne pomoči. EU je že zdaj zavezana povečanju skupne uradne razvojne pomoči, iz katere se med drugim črpajo prispevki za humanitarno pomoč. EU namerava uresničiti zavezanost humanitarnemu odzivanju s sprostitvijo ustreznih sredstev, namenjenih humanitarni pomoči glede na ocenjene potrebe. V zvezi s tem bi bilo primerno oceniti ustreznost virov, ki so na voljo za humanitarno pomoč Evropske skupnosti, glede na njeno primerjalno prednost. Država članice bi morale razmisliti tudi o povečanju dvostranskih prispevkov za humanitarno pomoč v okviru povečanja skupne uradne razvojne pomoči.

39. Pri odzivanju na humanitarne potrebe je treba upoštevati posebej občutljive točke. Zato bo EU posebno pozornost namenila ženskam, otrokom, ostarelim, bolnim in invalidom ter njihovim posebnim potrebam. Strategije za zaščito pred spolnim nasiljem je treba vključiti v vse vidike humanitarne pomoči.

3.3 Kakovost, učinkovitost in odgovornost ⁽¹⁾

40. Hitrost in kakovost sta odločilnega pomena za učinkovito zagotavljanje humanitarne pomoči. Kot donatorji moramo

⁽¹⁾ Načela, standardi in merila ocenjevanja za humanitarno pomoč so opredeljeni v prilogi k tej skupni izjavi.

zagotoviti, da je zagotovljena pomoč najboljša možna izbira in je primerna za predvideni namen. Zato bi morale humanitarne akcije potekati v skladu z mednarodno sprejetimi standardi in načeli. Ta so povzeta v „kodeksu ravnanja mednarodnega gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca ter nevladnih organizacij pri pomoči v sili“⁽¹⁾ in na splošni ravni vključena v „listino o humanitarni pomoči“. Obče priznani minimalni standardi, ki jih je treba spoštovati pri odzivanju na nesreče, so bili opredeljeni na splošno in po sektorjih, tudi v okviru projekta SPHERE⁽²⁾. Ta načela za zagotovitev pomoči so skladna z mednarodno sprejetimi merili Odbora za razvojno pomoč pri OECD za ocenjevanje humanitarne pomoči⁽³⁾. EU ugodno ocenjuje pripravo zakonov, predpisov in načel v zvezi z mednarodnim odzivom na nesreče.

41. EU popolnoma podpira ta načela, standarde in merila ocenjevanja, ki poleg pobude za dobro humanitarno donatorstvo tvorijo splošen okvir za zagotovitev kakovostnega pristopa k dodeljevanju humanitarne pomoči EU.
42. Politike v različnih sektorjih humanitarne pomoči, kot so zdravje, prehrana, voda in zdravstvo, pomoč, namenjena osnovnemu preživetju in zaščita, je treba prilagoditi okoliščinam in prejemnikom, da bi dosegli največji možni učinek. Načelo „ne škoditi“ je pri teh politikah in oblikah zagotavljanja pomoči najosnovnejša zahteva, kar pomeni tudi, da je treba celo pri kratkoročnem posredovanju v nujnih primerih že od začetka upoštevati vplive na okolje in druge dolgoročne vplive.
43. Odgovornost pri humanitarni pomoči pomeni odgovornost do evropskih državljanov za dobro porabo javnih sredstev in tudi odgovornost do ljudi v stiski v državah, ki jih je prizadela humanitarna kriza, da se zagotovi pomoč, ustrezno prilagojena razmeram, in sicer na tak način, da se povečajo možnosti za obnovo.
44. Kvalitativni vložek in kazalniki uspešnosti, kriteriji stroškovne učinkovitosti (npr. režijski stroški v razmerju s pomočjo, dodeljeno prejemnikom) in – kolikor je to mogoče – sodelovanje z lokalnim prebivalstvom na različnih stopnjah izvajanja programov pomoči, zlasti v daljših krizah, so elementi, ki jih bo Evropska unija podrobno preučila.
45. Odgovornost do prejemnikov pomoči zavezuje vse, ki pomoč zagotavljajo, da pri delu spoštujejo standarde kakovosti, načela, politike in smernice, ter spodbujajo dejavnosti usposabljanja in krepitve zmogljivosti, s katerimi se zagotovi sodelovanje prejemnikov pomoči. Za kakovosten pristop so potrebni zanesljivi partnerji, kar se zagotovi z uporabo meril za oceno ustreznosti partnerjev in sprem-

ljanjem učinkovitosti med izvajanjem dejavnosti. Partnerji bi morali biti sposobni dati taka kakovostna zagotovila ob upoštevanju njihove velikosti in specializiranosti.

46. Med ukrepe za prevzem odgovornosti torej spadajo finančni nadzor in poročanje o humanitarnih akcijah, ovrednotenje in merjenje rezultatov ter učinkovitost, stroškovna analiza in analiza vpliva različnih možnosti za odziv, zagotavljanje kakovosti, preglednost, sodelovanje pri pomoči in komunikacija.
47. Redno ocenjevanje in naknadna izmenjava pridobljenih izkušenj, s katerima se preuči odziv na posamezne krize, sta pomembna dejavnika pri izboljšanju učinkovitosti humanitarne pomoči. EU bi lahko uspešno sodelovala pri obeh skupnih metodah in pri izmenjavi informacij o ovrednotenju, ki ga je izvedel vsak posamezni donator. EU bo zato izmenjala informacije o načrtovanju ovrednotenja, rezultatih in odzivih – tudi o kakovosti partnerstva – in uvedla izmenjavo pridobljenih izkušenj pri odzivanju na večje krize, pri katerem sodeluje več donatorjev. EU bi morala skupaj redno (po možnosti vsako leto) pregledati celotno humanitarno pomoč, ki jo zagotovi.

3.4 Raznolikost in kakovost pri partnerstvu

48. Pri podpori lokalnih zmogljivostih je hiter in učinkovit odziv na humanitarne krize odvisen od prisotnosti partnerjev na terenu, predvsem civilne družbe in pooblaščenih mednarodnih organizacij, ki so legitimni, strokovni in imajo dovolj sredstev za to, da se spopadejo z določenimi vidiki krize.
49. Združeni narodi in agencije za zagotovitev pomoči so jedro mednarodnega humanitarnega sistema, saj postavljajo norme ter so koordinatorji in pomembni darovalci humanitarne pomoči. Podobno ima Mednarodni odbor Rdečega križa poseben mandat, podeljen z mednarodnimi pogodbami, in je pogosto – zlasti v konfliktnih situacijah – eden redkih partnerjev (včasih edini), ki ima dostop in zato lahko nudi zaščito in zagotovi humanitarno pomoč. Nacionalna društva Rdečega križa in Rdečega polmeseca (ob podpori Mednarodne zveze Rdečega križa in Rdečega polmeseca) so zlasti močno zakoreninjena v lokalnih skupnostih so pogosto v najboljšem položaju za takojšnji odziv na naravne nesreče. Nevladne organizacije so bistvene za humanitarni odziv, saj zaradi svoje prisotnosti na terenu in prožnosti, pogosto pa tudi specializiranosti, zagotavljajo večino mednarodne humanitarne pomoči. Prav tako so tudi neposredni izraz aktivnega državljanstva, ki služi humanitarnemu namenu.

⁽¹⁾ „Kodeks ravnanja mednarodnih gibanj Rdečega križa, Rdečega polmeseca in nevladnih organizacij pri izvajanju programov odziva na nesreče“ (1994).

⁽²⁾ „Listina o humanitarni pomoči“ in minimalni standardi (SPHERE).

⁽³⁾ Smernice OECD/DAC za ocenjevanje humanitarne pomoči v zahtevnih izrednih razmerah.

50. EU poudarja, da je s tem neločljivo povezana podpora pluralnosti partnerjev pri izvajanju – ZN, Rdeči križ/Rdeči polmesec in nevladne organizacije – in priznava, da ima vsak od njih primerljive prednosti pri odzivu na določene razmere ali okoliščine. Vendar pa se EU zaveda tudi potrebe po tesnem sodelovanju, skladnosti in dopolnjevanju med partnerji pri izvajanju na terenu.

51. Na ravni EU in mednarodni ravni obstajajo različne metode za izbiro in zagotavljanje kakovostnih izvedbenih partnerjev za dodeljevanje humanitarne pomoči. Merila donatorjev EU za izbiro izvedbenih partnerjev so med drugim profesionalnost in vodstvene zmogljivosti, zmožnost odziva na določeno potrebo (tehnične in logistične zmogljivosti, vključno s prisotnostjo in dostopom), spoštovanje humanitarnih načel in mednarodnega prava ter mednarodnih kodeksov ravnanja, smernic in najboljše prakse pri zagotavljanju pomoči, strokovno znanje ali mandat, stroškovna učinkovitost, lokalno partnerstvo in izkušnje z izvajanjem, pripravljenost na sodelovanje pri usklajevalnih dejavnostih za doseg splošne operativne učinkovitosti, odgovornost, med drugim tudi pregledno poročanje o rezultatih, in kakovost zmožnosti izvajanja, vključno z dobrim finančnim poslovanjem. Zaradi različnih tradicij si bodo države članice in Komisija izmenjale informacije o načinu izbire izvedbenih partnerjev.

52. Za dodelitev pomoči so predpisani posebni upravni postopki, ki se med donatorji razlikujejo. Vsi donatorji EU bodo skušali oblikovati kar najbolj prožne sisteme in postopke – kolikor je mogoče – racionalizirati, da bi zmanjšali upravno obremenitev izvajalskih organizacij ter hkrati zagotovili kakovostna partnerstva in veliko odgovornost pri zagotavljanju pomoči.

53. Odziv lokalnega prebivalstva na reševanje humanitarne krize je ključnega pomena. Lokalni akterji so prvi na kraju dogodka, ko pride do katastrofe, in so vedno bolj jedro humanitarnega odziva v zahtevnih razmerah. EU bo preučila, kako lahko najbolje podpre dejavnosti izgradnje zmogljivosti za trajnostno povečanje lokalnega odziva na nesreče in spodbudi izvedbene partnerje, naj podpirajo partnerstva z lokalnimi organizacijami v prizadetih skupnostih.

3.5 Zmogljivost in hiter odziv

54. Znotraj EU že obstajajo različne zmogljivosti za hitro napotitev specialističnih enot in hitro razpošiljanje huma-

nitarnе pomoči in drugih osnovnih potrebščin. EU se skuša izogniti podvajanju in si zato vztrajno prizadeva odpraviti vrzeli glede zmogljivosti v sedanjih sistemih, da bi tako podprla mednarodno prizadevanje, zlasti različna regionalna logistična središča.

55. EU bo v sodelovanju s širšo humanitarno skupnostjo preučila, kako bi lahko s skupnim delovanjem na podlagi obstoječih primerljivih prednosti izboljšali hiter odziv na humanitarno krizo. Skušala bo podpreti mednarodno prizadevanje za določitev in odpravo ugotovljenih vrzeli pri odzivu, kot so vrzeli v zvezi z mednarodnim usklajevanjem logistike, transporta, komunikacij in priprav za povečanje zmogljivosti za hiter odziv na nesrečo. Podpirala bo dostopnost skupnih humanitarnih storitev širokemu krogu partnerjev.

56. Najprej bo EU pregledno in dosledno opredelila ter primerjala vse elemente svojih trenutnih zmogljivosti in tako skušala pripraviti pregled sedanjih in potencialnih zmogljivosti ter najučinkovitejšega načina za njihovo uporabo.

3.6 Uporaba virov in zmogljivosti civilne zaščite in vojske

57. Uporaba virov civilne zaščite in vojske v odziv na humanitarne razmere mora biti skladna s smernicami o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev v zahtevnih izrednih razmerah ⁽¹⁾ in smernicami o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev pri mednarodni pomoči ob nesrečah, ki so bile sprejete v Oslu ⁽²⁾, predvsem zaradi spoštovanja humanitarnih načel nevtralnosti, človečnosti, nepristranskosti in neodvisnosti. EU bo spodbujala enotno razumevanje teh smernic. Spodbujala pa bo tudi skupno usposabljanje o mednarodnem pravu in temeljnih humanitarnih načelih.

Civilna zaščita ⁽³⁾

58. Pri zagotavljanju evropske humanitarne pomoči se lahko uporabljajo različni instrumenti Skupnosti in držav članic, tudi sredstva civilne zaščite, ki vključujejo široko paleto državnih in nedržavnih sredstev. Ta sredstva so pri zagotavljanju humanitarne pomoči v tretjih državah običajno pod civilno upravo, načeloma pa se razporedijo samo na uradno zahtevo prizadete države. Sredstva se razporedijo bilateralno prek ZN ali prek centra za spremljanje in obveščanje (MIC) v okviru mehanizma Skupnosti na področju civilne zaščite. Države članice vedno pogosteje uporabljajo

⁽¹⁾ Smernice o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev za podporo humanitarnim dejavnostim Združenih narodov v zahtevnih izrednih razmerah (marec 2003).

⁽²⁾ Smernice o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev pri mednarodni pomoči ob nesrečah – „smernice iz Osla“ (UN-OCHA jih je ponovno uvedla novembra 2006).

⁽³⁾ V tem besedilu se izraz „civilna zaščita“ navezuje samo na reševalne akcije. Poleg reševalnih akcij se lahko civilna zaščita uporablja tudi kot sredstvo kriznega upravljanja v okviru naslova V Pogodbe o Evropski uniji in v podporo konzularni pomoči.

svoje zmogljivosti civilne zaščite v odzivih na nesreče v tretjih državah, predvsem pri odzivanju na naravne nesreče ter izredne tehnološke oziroma ekološke razmere. Pri razporejanju/uporabi virov civilne zaščite v kateri koli humanitarni krizi bi bilo treba upoštevati potrebe, humanitarno pomoč pa bi morali ti viri dopolnjevati in biti skladni z njo. Zato je izjemno pomembno, da so različni evropski akterji in instrumenti ustrezno usklajeni, ter da se spoštuje splošna usklajevalna vloga ZN. Na ravni EU je pri uporabi virov civilne zaščite v okviru mehanizma potrebno tesno sodelovanje s predsedstvom. Osebe civilne zaščite, razporejene za humanitarne namene, mora biti vedno neoboroženo.

59. Pri naravnih nesrečah ter v izrednih tehnoloških in ekoloških razmerah lahko viri civilne zaščite pomembno prispevajo k humanitarnim akcijam, ki temeljijo na oceni humanitarnih potreb in njihovih morebitnih prednosti v smislu hitrosti, strokovnega znanja, učinkovitosti in uspešnosti, zlasti v začetni fazi odziva na nesreče.

60. V zahtevnih izrednih razmerah bi se morala sredstva civilne zaščite uporabiti le v izjemnih primerih. Uporaba teh sredstev v zahtevnih izrednih in nestabilnih razmerah je še posebej kočljiva in občutljiva, saj utegne ogroziti nevtralnost in nepristranskost pomoči. To pa utegne humanitarne delavce in prizadeto prebivalstvo izpostaviti napadom sprtih strani ter bi lahko humanitarnim delavcem onemogočilo dostop do prizadetega prebivalstva v trenutnih in tudi prihodnjih izrednih razmerah. To tveganje je treba skrbno pretehtati glede na nujnost potreb prebivalstva in potrebe po vključitvi civilne zaščite.

Vojaška sredstva

61. V zelo specifičnih okoliščinah se lahko pri zagotavljanju humanitarne pomoči uporabi vojaška sredstva, in sicer zlasti za logistično in infrastrukturno podporo pri naravnih nesrečah. EU je razvila splošni okvir za uporabo vojaških zmogljivosti ali prevoznih sredstev držav članic, ki jih najame vojska, in instrumentov usklajevanja EVOP za podporo EU pri odzivanju na nesreče ⁽¹⁾. Uvedeni so bili standardni operativni postopki. EU je uvedla tudi ukrepe za vojaško podporo ukrepom EU za odzivanje na nesreče (opredelitev in usklajevanje razpoložljivih sredstev in zmogljivosti) ⁽²⁾. Da se meja med vojaškimi operacijami in humanitarno pomočjo ne bi zabrisala, se morajo vojaška sredstva in zmogljivosti uporabiti samo v zelo posebnih okoliščinah v podporo humanitarnim reševalnim akcijam kot „zadnja možnost“, tj. če ni na voljo nobene

primerljive alternative na civilnem področju in se lahko ključnim humanitarnim potrebam zadosti samo z vojaškimi sredstvi, ki so edinstvene v smislu zmogljivosti in razpoložljivosti.

62. Če se vojaška sredstva ali zmogljivosti razporedijo v takih okoliščinah, je treba spoštovati primarno pristojnost ustreznih organov prizadete države; prav tako pa je treba spoštovati tudi splošno vlogo in odgovornost Združenih narodov pri usklajevanju mednarodne pomoči ob nesrečah v tretjih državah.

63. EU ponovno poudarja, da morajo humanitarne operacije, v katerih se uporabijo vojaška sredstva, ohraniti svojo civilno naravo in značaj. To pomeni, da vojaška sredstva nadzoruje vojska, celotna humanitarna operacija pa mora ostati v splošni pristojnosti in nadzorom pristojne humanitarne organizacije, zlasti OCHA in humanitarnega koordinatorja (s splošno odgovornostjo za zagotavljanje pomoči). Iz tega pa ne izhaja, da so vojaška sredstva na kakršen koli način pod civilno upravo oziroma nadzorom.

64. EU meni, da je civilno-vojaško usklajevanje (kot bistveno vzajemno delovanje med civilnimi/humanitarnimi in vojaškimi akterji v izrednih humanitarnih razmerah) ključnega pomena za varstvo in uveljavljanje humanitarnih načel. Usklajevanje spodbujajo dialogi, povezave in skupno usposabljanje.

65. EU se zavzema, da bi se vojaška ali s strani vojske najeta prevozna sredstva in/ali druge zmogljivosti za humanitarne akcije, ki rešujejo življenja, prizadetim državam ali humanitarnemu akterju-prejemiku zagotovila brezplačno. EU spodbuja vztrajno prizadevanje humanitarnih in vojaških akterjev, da bi se izboljšala vzajemno razumevanje in spoštovanje mandatov ter vlog in bi se potencialni pristopi v odzivanju na nesreče povezali. Zato se EU zavzema za razporeditev – kjer je to potrebno in primerno – civilno-vojaških častnikov za zvezo, ki bi spodbujali civilno-vojaško usklajevanje in pri tem dejavno sodelovali.

4. Mednarodna humanitarna akcija

66. Za humanitarne akcije je skupaj odgovorna mednarodna skupnost, ki vključuje številne različne organizacije, vlade, lokalne skupnosti in posameznike. Podpreti izgradnjo skupne globalne zmogljivosti za odziv na humanitarne krize je eno temeljnih načel pristopa EU. EU se zavezuje, da pri tem ne bo prišlo do prekrivanja z obstoječimi mednarodnimi mehanizmi.

⁽¹⁾ Splošni okvir za uporabo vojaških zmogljivosti ali prevoznih sredstev držav članic, ki jih najame vojska, in instrumentov usklajevanja EVOP za podporo EU pri odzivanju na nesreče, dok. 8976/06.

⁽²⁾ Vojaška podpora ukrepom EU za odzivanje na nesreče – opredelitev in usklajevanje razpoložljivih sredstev in zmogljivosti, dok. 9462/3/06 REV 3 in dok. 14540/06 + COR 1.

67. V zadnjih letih se je prizadevanje za zagotovitev ustrežne celotne humanitarne pomoči okrepilo, in sicer s pomočjo reform humanitarnega sistema, ki jih v sodelovanju z ostalimi humanitarnimi akterji in donatorji izvajajo ZN. EU ponovno poudarja, da odločno podpira reformo humanitarnega sistema, da bi se ljudem v stiski zagotovila ustreznejša pomoč.
68. Ena pomembnih nalog je povečati skupni obseg financiranja humanitarnih akcij, da bi lahko zadostili naraščajočim potrebam. EU podpira povečanje predvidljivosti in prožnosti financiranja humanitarne pomoči z večstranskimi in neposrednimi (dvostranskimi) mehanizmi; vsak ima namreč primerljive prednosti. V ta namen so bili vzpostavljeni novi finančni mehanizmi, in sicer zlasti osrednji sklad ZN za odziv na izredne razmere (*Central Emergency Response Fund* – CERF) in skupni humanitarni skladi⁽¹⁾. EU ugodno ocenjuje te nove mehanizme in meni, da koristno dopolnjujejo vrsto razpoložljivih finančnih instrumentov. Poudarja, da bi morali prispevki v CERF dopolnjevati sedanje obveznosti⁽²⁾, ne pa nadomestiti neposredne finančne podpore, ki je na voljo drugim humanitarnim operacijam in vsem izvedbenim partnerjem.
69. EU ugodno ocenjuje pozornost, ki jo ZN namenja „krizam, za katere primanjkuje sredstev“, in sicer s posebno vejo osrednjega sklada za odziv na izredne razmere, s katero skuša takšnim krizam nameniti dodatna sredstva (predvsem če te ustrezajo „pozabljenim krizam“)⁽³⁾; poleg tega pa opozarja na pomembnost preglednega dodeljevanja finančnih sredstev iz omenjenega sklada (CERF) in dodeljevanja teh sredstev na podlagi potreb.
70. Da bi se izboljšal svetovni odziv na humanitarne krize, se veliko pozornost namenja tudi prizadevanju za zagotovitev boljše povezanosti in skladnosti različnih akterjev, jasni prednostni določitvi in opredelitvi vrzeli pri odzivanju z uporabo „področnega pristopa“⁽⁴⁾ ter krepitvi sistema humanitarnih koordinatorjev. EU ta prizadevanja popolnoma podpira ter opozarja, da morajo biti vanje vključeni vsi humanitarni akterji; prizadevati pa bi si morali za boljšo zagotovitev humanitarne pomoči na kraju samem ljudem, ki jo najbolj potrebujejo.
71. Poleg prizadevanj v EU na področju humanitarne pomoči pa se EU popolnoma zaveda, da je treba okrepiti tesno
- sodelovanje z drugimi pri vprašanih dobrega donatorstva in učinkovite humanitarne pomoči ter posredovanja. EU ponovno potrjuje, da bi morala biti ta prizadevanja določena v obsežnejših mednarodnih pristopih temeljiti na teh prizadevanjih, pri čemer bi imela UN-OCHA osrednjo usklajevalno vlogo. Resolucija Generalne skupščine ZN št. 42/182 ostaja v tem smislu še naprej vodilo.
72. EU se zaveda, da njen prispevek – kot unija tradicionalnih (vladnih) donatorjev humanitarne pomoči – predstavlja le majhen del skupne solidarnosti in človekoljubnosti, ki ju tako pogosto izražajo zasebni donatorji, ter širšo družino ali skupinsko podporo ljudem v stiski. Razširitev baze vladnih donatorjev bi lahko močno prispevala k zadostitvi vedno večjih humanitarnih potreb. Vse oblike humanitarne pomoči bi bilo treba zagotoviti v skladu s humanitarnimi načeli. Pomembno je, da donatorji o svojih prispevkih humanitarne pomoči obveščajo službo ZN-OCHA za finančno sledenje, kar bi pripomoglo, da bi se sredstva zagotavljala glede na potrebe in bi se odgovornost povečala. Smiselno bi bilo dosledneje beležiti finančna sredstva, ki v sistemu za finančno sledenje niso navedena kot financiranje s strani vlad, da bi tako imeli točno predstavo o celotni humanitarni pomoči.
73. EU bo tudi v prihodnje tesno sodelovala z drugimi pomembnimi donatorji uradne humanitarne pomoči, tako v okviru pobude o dobrem humanitarnem donatorstvu kot prek številnih stikov med donatorji na dvo- in večstranski ravni. EU bo prav tako spodbujala skupno in obsežno bilateralno prizadevanje za razširitev baze donatorjev, ki bi presegla tradicionalne okvire.
74. EU se zaveda, da so ključni elementi pri reševanju življenj – predvsem v nepredvidenih naravnih nesrečah – lokalne zmogljivosti. Zato si bo še močneje prizadevala, da bi tistim, ki se lahko na nesrečo – ko se ta pripeti – najbolje odzovejo, omogočila nadgradnjo lokalnih zmogljivosti.
5. Postopna/istočasna pomoč, obnova in razvoj
- 5.1 Zmanjševanje tveganja in ranljivosti z boljšo pripravljenostjo
75. EU se zaveda, da večja pripravljenost zmanjšuje tveganje in nezaščitenost, kar je bistvenega pomena za reševanje življenj, predvsem na območjih, izpostavljenih naravnim nesrečam in podnebnim spremembam. EU je s povezanim

(1) Skupni skladi v posameznih državah, ki so na voljo humanitarnim izvedbenim partnerjem, upravlja pa jih lokalni koordinator/humanitarni koordinator ZN.

(2) Resolucija Generalne skupščine ZN 60/124 z dne 15. decembra 2005.

(3) Gre za humanitarne krize, ki so bile v oceni pozabljenih kriz – izvedel jo je DG ECHO Komisije – označene kot krize, za katere so značilni mlačen odziv donatorjev, splošno pomanjkanje finančnih sredstev ter majhna odmevnost v medijih.

(4) Stalni medinstitucionalni odbor „Navodila o uporabi področnega pristopa za izboljšanje humanitarnega odziva“, 23. november 2006. Področni pristop deluje na dveh ravneh. Na globalni ravni se s tem pristopom krepi zmogljivost na področjih, ki so bila opredeljena kot najpomembnejše vrzeli. Na terenu pa pripomore k boljši zmogljivosti usklajevanja in odzivanja, in sicer z združevanjem humanitarnih agencij in akterjev, ki prevzamejo posamezne dejavnosti, pri čemer ima vsak del jasno določeno vodstvo, ki nosi odgovornost.

in usklajenim delovanjem na lokalni, državni in regionalni ravni zavezana zmanjševanju tveganja nesreč in krepitvi pripravljenosti na nesreče v tretjih državah. Zato bo EU v okviru akcijskega načrta iz Hyoga (*Hyogo Framework for Action*) spodbujala mednarodne ukrepe ter podpirala usklajevalno vlogo mednarodne strategije za zmanjševanje nesreč, da bi tako s pomočjo strateškega načrtovanja in ukrepanja povečala obvladovanje zmogljivosti.

76. EU bo oblikovala skupni pristop politike EU za podporo dejavnostim na tem področju s posebnim poudarkom na državah in regijah, ki so izpostavljene nesrečam, in najbolj nezaščitenih skupinah. Podprla bo dejavnosti za krepitev pripravljenosti na ravni Skupnosti v humanitarnih akcijah ter v razvojno politiko, ki temelji na lastni odgovornosti, in nacionalne strategije držav, ki so izpostavljene nesrečam, vključila načelo zmanjšanja tveganja nesreč ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

5.2 Prehod in hitra obnova ter zagotavljanje povezav z razvojno pomočjo

77. Obnova po nesreči je velik izziv, ki zahteva strukturne in razvojne dejavnosti, ki presegajo takojšnjo nujno pomoč. Zato je treba zagotoviti, da se humanitarni, razvojni in drugi ustrezni instrumenti pomoči učinkoviteje prepletajo med seboj, zlasti v nestabilnih razmerah in ko si skupnosti prizadevajo opomoči od posledic krize. Da bi bolje povezali pomoč, obnovo in razvoj (LRRD), se morajo humanitarni in razvojni akterji že v prvih fazah odzivanja na krizo usklajevati in delovati na podoben način, da bi se zagotovil nemoten prehod. Potrebno je medsebojno poznavanje različnih načinov, instrumentov in pristopov s strani vseh akterjev, ki zagotavljajo pomoč, ter prožne in inovativne strategije prehoda. Na mednarodni ravni se „skupina za hitro obnovo“ ukvarja zlasti z obravnavo povezav med nujno in razvojno pomočjo v najzgodnejših fazah odziva na nesrečo.
78. EU bo sodelovala pri razvijanju praktičnih pristopov do povezovanja pomoči, obnove in razvoja (LRRD). Ti pristopi bi morali temeljiti na izkušnjah in pridobljenem znanju, obravnavati pa bi morali izboljšano sodelovanje med humanitarnimi in razvojnimi agencijami ter drugimi akterji, ki zagotavljajo pomoč, vključno z mednarodno skupnostjo, zlasti na terenu in v nestabilnih ali zahtevnih izrednih razmerah. V prehodnih okoljih je treba zagotavljati dopolnjevanje med humanitarne pomočjo in razvojno

pomočjo, pri tem pa upoštevati njune posebne cilje, načela in pristope.

DRUGI DEL – EVROPSKA SKUPNOST IN HUMANITARNA POMOČ

79. Politiko Skupnosti na področju humanitarne pomoči ureja Uredba Sveta (ES) št. 1257/96 z dne 20. junija 1996 ⁽³⁾, ki opredeljuje glavne cilje humanitarne pomoči Skupnosti tretjim državam.
80. Skupnost bo znotraj začrtanega skupnega okvira za zagotavljanje humanitarne pomoči EU uporabljala skupna načela in dobro prakso, opredeljeno v prvem delu.

1. Primerjalna prednost

81. Skupnost se odlikuje po primerjalni prednosti in dodani vrednosti, ki omogočata dopolnjevanje z dvostranskimi politikami držav članic in drugih humanitarnih donatorjev.
82. Komisija v imenu Skupnosti zagotavlja dodano vrednost na naslednje načine:
83. V prvi vrsti s prisotnostjo v svetu. Izvajanje humanitarne pomoči Skupnosti podpira mreža strokovnjakov na terenu, nameščenih po celem svetu, ki delujejo v področnih uradih, vključno z regionalnimi podpornimi uradi. Zaradi tega je Skupnost eden redkih donatorjev s številnimi strokovnjaki na terenu, ki so vključeni v humanitarne dejavnosti. Komisija lahko poleg tega računa na podporo obsežne mreže svojih delegacij. To Skupnosti omogoča, da je njeno dodeljevanje pomoči učinkovito na podlagi prisotnosti, strokovnega znanja (zlasti glede ocenjevanja potreb) in hitrega odziva, ter da partnerjem na terenu dejavno pomaga pri izboljševanju splošnega humanitarnega odziva. Poleg tega je Skupnost dobro pripravljena, da po potrebi hitro dopolni dvostranske prispevke držav članic EU, namenjene odzivanju na krizne razmere.
84. Drugič, s podporo držav članic zagotavlja skladnost politik Skupnosti, zlasti tam, kjer se prekrivajo politike Skupnosti s področja humanitarne pomoči, razvoja, varnosti preskrbe s hrano, javnega zdravja in človekovih pravic, vključno prek povezovanja pomoči, obnove in razvoja (LRRD) ter strategij zmanjševanja tveganja nesreč ter pripravljenosti nanje.

⁽¹⁾ Evropsko soglasje o razvoju, odstavek 22.

⁽²⁾ EU v zvezi s tem pozitivno ocenjuje načela boljše obnove (*Build Back Better*), ki so opredeljeni v poročilu posebnega odposlanca generalnega sekretarja ZN za obnovo po cunamiju, Williama J. Clintona, o ključnih predlogih za boljšo obnovo (*Key propositions for Building Back Better*), december 2006.

⁽³⁾ UL L 163, 2.7.1996, str. 1.

85. Na tretjem mestu je spodbujanje dobre humanitarne prakse. Z leti se je Skupnost uveljavila kot upoštevanja vredna donatorka in ena tistih, ki pomembno prispevajo k humanitarnim dejavnostim. Skupnost ima vodilno vlogo pri zagotavljanju, da se humanitarna pomoč dodeli glede na potrebe in da se mednarodna humanitarna pomoč nameni vsem humanitarnim krizam. Prav tako ima edinstven položaj, da lahko spodbuja druge humanitarne donatorje k izvajanju učinkovitih in načelnih strategij humanitarne pomoči.
86. Četrtič ima Skupnost pogosto primerjalno prednost, saj lahko prožneje posreduje v politično občutljivih razmerah.
87. Petič, z olajševanjem usklajevanja. Komisija bo še naprej spodbujala tesno usklajevanje lastnih dejavnosti in dejavnosti držav članic, tako na ravni odločanja kot na terenu. Prav tako bo podpirala usklajevanje z drugimi donatorji in delo s sistemom ZN, da se zagotovi strateško usklajevanje odzivov na določene krizne razmere in političnih vprašanj na sedežu in na terenu.
88. Za ocenjevanje potreb je Komisija razvila posebno metodologijo za analizo splošne ranljivosti in kriznega stanja na primerjalni ravni držav, ki se izvaja vsako leto – ocena splošnih potreb. Ta ocena je javna in se vsesplošno širi kot dobra praksa v okviru dobrega humanitarnega donatorstva. Ta pristop ureja strategijo letnega načrtovanja humanitarne pomoči Skupnosti. Izvajajo se podrobne ocene potreb, ki oblikujejo odzive na določene krizne razmere, ob opiranju na dragocene operative izkušnje in tesno povezovanje z izvedbenimi partnerji.
89. Komisija uporablja poseben pristop za prepoznavanje „pozabljenih kriz“ in zagotavljanje ustrezne finančne pomoči, da bi tako poskrbela za pravičen dostop, ki namenja posebno pozornost kriznim razmeram, spregledanim v okviru splošnega humanitarnega odzivanja.
90. Komisija je s financiranjem pripravljenosti na nesreče, vključno z DIPECHO, in ob podpori proračuna za humanitarne pomoč pridobila veliko praktičnih izkušenj glede pripravljenosti na nesreče, pri čemer se je osredotočila na dejavnosti na ravni Skupnosti, med drugim na: ozaveščanje, vaje za primer izrednih dogodkov, lokalni sistemi zgodnjega opozarjanja, usposabljanje in izobraževanje. Tovrstne dejavnosti skušajo olajšati vpliv nesreč na ranljivo prebivalstvo. S tem pristopom pripravljenosti na nesreče na ravni Skupnosti bi bilo treba nadaljevati, vzporedno z nadaljnjim prizadevanjem za vključevanje načela zmanjševanja tveganja nesreč v dolgoročno razvojno pomoč.
91. Komisija bo še naprej ohranjala visoko kakovost pomoči in zmožnost hitrega odziva. Da bo to lahko storila, bi bilo smiselno povečati pripravljenost pred krizo, vključno z oceno razmer in analizo zmogljivosti za odziv in pripravo za povečanje zmogljivosti, zlasti z uporabo obsežnega strokovnega znanja in izkušenj Komisije na humanitarnem področju in njene prisotnosti na terenu (strokovnjaki ECHO in regionalni podporni uradi). Ureditve Komisije bodo še naprej prinašale dodano vrednost, povezati pa bi jih bilo treba z ureditvami držav članic in njenih izvedbenih partnerjev (vključno s skupinami Združenih narodov za oceno in koordinacijo nesreč).
92. Komisija tesno sodeluje s humanitarnimi organizacijami, zlasti z agencijami ZN za zagotovitev pomoči, gibanjem Rdeči križ/Rdeči polmesec in nevladnimi organizacijami, ki so najboljše usposobljene za zagotavljanje humanitarne pomoči na terenu. Načelo tesnega partnerstva je vključeno v sporazume, ki urejajo odnose s temi organizacijami.
93. Skupnost mora tako za mehanizme civilne zaščite in kot mehanizme odzivanja na krizo zagotoviti, da humanitarne akcije nimajo drugih ciljev, npr. političnih in vojaških.
94. Finančna odgovornost glede proračuna Skupnosti je na ravni EU stroga. Tako natančne zahteve in postopke glede poročanja v zvezi s humanitarne pomočjo, ki jo upravlja Komisija, ima trenutno le malokateri pomemben uradni donator. To se zahteva zaradi odgovornosti do evropskih državljanov, kar institucije pozorno spremljajo, odraža pa se tudi v dejstvu, da se vse odločitve Skupnosti o financiranju javno objavljene. Skupnost se zavezuje, da si bo še naprej prizadevala racionalizirati in poenostaviti postopke za zagotovitev humanitarne pomoči, da bi v okviru veljavnih pravil zmanjšala administrativno breme izvajalske organizacije. Poročanje Skupnosti na humanitarnem področju se bo uskladilo ob upoštevanju veljavnih določb o splošni finančni odgovornosti in nadzoru.
95. Komisija zaradi zagotavljanja in povečanja učinkovitosti in skladnosti sistemov humanitarne pomoči na ravni Skupnosti in držav članic uporablja „sistem 14 točk“, v skladu s katerim države članice sporočajo svoje humanitarne prispevke. To poročanje je usklajeno s službo OCHA za finančno sledenje, ki se ji ga tudi posreduje, s čimer se prispeva k splošni kakovosti poročanja o humanitarnih dejavnostih.

2. Uresničevanje dobrega donatorstva v praksi

96. Države članice in Evropski parlament spodbujajo Komisijo, naj izvaja dobro donatorsko prakso in pazljivo preuči vprašanje ustreznosti dodeljevanja proračunskih sredstev za humanitarno pomoč v okviru prihodnje finančne perspektive.
97. Srednjeročno bo Skupnost konkretno skušala:
- okrepiti svojo vlogo v okviru humanitarnih prizadevanj,
 - okrepiti prizadevanja za ozaveščanje o humanitarnih načelih/razlogih v okviru delovanja institucij EU;
 - prevzeti vlogo gonilne sile, zlasti v okviru EU, da bi pospešila dobro usklajen pristop „najboljših praks“ za zagotavljanje humanitarne pomoči,
 - poenostaviti sodelovanje vseh držav članic pri njihovem nujenju humanitarne pomoči, in sicer po potrebi prek pridobljenih izkušenj in zagotavljanja posebnih smernic (npr. glede načinov, partnerjev), s posebno pozornostjo na spodbujanju sodelovanja civilne družbe iz držav članic, ki se nedavno pristopile k EU,
 - sodelovati z drugimi akterji, vključno z ZN, gibanjem Rdeči križ/Rdeči polmesec in humanitarnimi nevladnimi organizacijami, da bi zagotovili boljše analize potreb in odkrili ponavljajoče se vrzeli pri odzivanju,
 - spodbuditi bolj sistematično izmenjavo strategij, ocene potreb in analize okoliščin, da bi se izboljšala skupna prizadevanja za boljše zagotavljanje pomoči,
 - spodbuditi sektorske politike z dodano vrednostjo, ki temeljijo na mednarodnih najboljših praksah s specifičnih področij politike (npr. otroci v izrednih razmerah, pomoč v hrani, zdravje),
 - okrepiti usklajevanje z drugimi politikami in instrumenti (povezovanje pomoči, obnove in razvoja, instrumenti stabilnosti in civilne zaščite),
 - nadalje izboljšati sposobnosti za hiter in prožen odziv v primeru nenadne nesreče,
 - podrobno preučiti vprašanje transporta in logistike ter pripravljenosti pred nesrečo, vključno s predhodno pripravo zaloga,
 - še naprej sodelovati s partnerji, da se zagotovita kakovost in upravičenost humanitarne pomoči, pri čemer se po potrebi omogoča prožen in hiter odziv,
 - nadaljevati racionalizacijo in poenostavljanje svojih upravnih zahtev, tako da se bo okrepilo sodelovanje s partnerji in izboljšala učinkovitost na terenu,
 - zagotoviti dosledno razumevanje in uporabo mednarodno dogovorjenih standardov in smernic pri nujenju pomoči, te smernice pa se v primeru ugotovljenih vrzeli dopolnijo s posebej prilagojenim pristopom,
 - sistematizirati pridobivanje izkušenj o odzivanju na krize, poleg tega, da se ohrani redni program zunanjega ocenjevanja in revizij, s čimer se prispeva k večji učinkovitosti dejavnosti pomoči, ki jih financira Skupnost,
 - seznanjati evropsko javnost z vplivom in pomenom humanitarne pomoči Skupnosti, da se zagotovi stalna visoka podpora državljanov.
98. Skupnost si zato prizadeva, da bi s praktičnim izvajanjem dobrega donatorstva in trdnega partnerstva ustvarila dodano vrednost, obenem pa k temu spodbuja tudi druge, in sicer s spodbujanjem kakovostnih odzivov na podlagi potreb, ki upoštevajo izkušnje, pridobljene v preteklih kriznih situacijah, in z vztrajnim prizadevanjem za izboljšanje izvajanja in profesionalnosti pri nujenju pomoči.
- TRETJI DEL – KONČNE DOLOČBE
99. Svet in predstavniki vlad držav članic, Evropski parlament in Evropska komisija so se s to izjavo zavezali, da si bodo prizadevali povečati učinkovitost humanitarne pomoči EU.
100. Evropska komisija bo predstavila akcijski načrt praktičnih ukrepov, s katerimi se bo izvajala ta izjava, in sicer v tesnem sodelovanju z drugimi zainteresiranimi stranmi in ob ustreznem upoštevanju vlog in pristojnosti vseh akterjev, ki sodelujejo pri zagotavljanju humanitarne pomoči EU.
101. O napredku EU pri izvajanju tega soglasja o humanitarni pomoči bi bilo treba redno razpravljati v Svetu in z Evropskim parlamentom, pregledati pa bi ga bilo treba pet let po podpisu.

PRILOGA

Načela, standardi in merila ocenjevanja humanitarne pomoči

- Pomoč in zaščito je treba zagotavljati ob spoštovanju človekovega dostojanstva, humanitarnih vrednot in človekovih pravic, kakor je določeno z mednarodnim pravom. Zaradi tega je treba poskrbeti, da na zagotavljanje pomoči ne vplivajo posebni interesi, bodisi gospodarski, politični, kulturni ali verski. Ocena potreb bi morala biti v vseh primerih osnova humanitarnega programa. To se nanaša na humanitarna načela nepristranskosti, nevtralnosti in neodvisnosti od političnih, gospodarskih ali verskih ciljev, prav tako tudi od zunanje politike katere koli vlade ali skupine vlad. (→ *merila OECD/DAC o vplivu, obsegu delovanja in učinkovitosti*)
 - Kakovostno nujno pomoč bi bilo treba glede na razpoložljive vire zagotoviti čim bližje in čim večjemu številu prizadetih ljudi ter čim hitreje. V ta namen je treba oblikovati zmogljivosti za ustrezno in pravočasno pripravljenost na izredne razmere in odziv nanje. (→ *merila OECD/DAC o pravočasnosti, obsegu delovanja in učinkovitosti*)
 - Tisti, ki zagotavljajo pomoč, bi morali biti odgovorni za rezultate in učinek, ki jih dosežejo, in ne samo za način upravljanja s sredstvi. Odgovarjati bi morali prizadetim ljudem in donatorjem-davkoplačevalcem. S strokovnim načrtovanjem, spremljanjem, vrednotenjem in revizijo lahko zagotovimo odgovornost in preglednost. (→ *merila OECD/DAC o vplivu, trajnosti, obsegu delovanja in učinkovitosti*)
 - Vse prizadete ljudi bi bilo treba obravnavati kot spoštovanja vredne, spodobne ljudi, ne pa kot nemočne predmete. Način zagotavljanja pomoči je lahko enako pomemben kot pomoč sama. Prizadeto prebivalstvo bi moralo sodelovati pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na njihova življenja. Sodelovanje je univerzalna pravica in dobra praksa upravljanja. (→ *merila OECD/DAC o ustreznosti in pomembnosti*)
 - Pomoč bi bilo treba zagotavljati na način, ki upošteva kompleksnost in raznolikost človekovih ranljivih točk, vključevati pa bi moral medsektorska vprašanja, kot so enakost spolov ter takojšnji in dolgoročni vpliv na okolje. Potrebe moških se razlikujejo od potreb žensk. Prav tako imajo otroci drugačne potrebe od najstnikov in odraslih. Podobno je treba za določene etnične ali verske skupine izbrati posebne pristope ter prav tako upoštevati njihove posebnosti in občutljivost, npr. katero vrsto hrane se jim dostavi. (→ *merila OECD/DAC o ustreznosti in pomembnosti*)
 - Takojšnje reševanje življenj in zadovoljevanje potreb sta absolutni prednostni nalogi, bi morala biti nujna pomoč trdna podlaga za dolgoročni človeški razvoj, med drugim tudi kulturni in okoljski razvoj. Za uresničevanje integriranih programov, ki bodo povezali programe za nujne primere s srednjeročnimi programi, zlasti s programi sanacije, obnove in razvoja, je potrebno dolgoročno načrtovanje in usklajevanje z razvojnimi donatorji. Cilj tega bi morala biti pomoč prebivalstvu, da bodo lahko ponovno vzpostavili in okrepili lastne tradicionalne mehanizme obvladovanja kriz. (→ *merila OECD/DAC o vplivu poveztivosti, skladnosti in trajnosti*)
 - Sredstva za nujne primere bi bilo treba upravljati profesionalno, in ob tem v celoti upoštevati predvidene stroške. Dobra praksa upravljanja in podpiranja osebja je glavna naloga upravljanja, prednostne naloge pa so varnost osebja, dobro počutje, pravice, dostojanstvo in učinkovitost. (→ *merila OECD/DAC o (stroškovni) učinkovitosti in uspešnosti*)
 - Morebitne nenamerne škodljive posledice humanitarnega odziva (npr. podaljšanje konflikta) ali posledice, ki bi spodbudile neenakost med prejemniki pomoči, bi bilo treba odkriti že v začetnih fazah oblikovanja programa in se jim proaktivno izogibati. (→ *merila OECD/DAC o učinkovitosti, ustreznosti, pomembnosti in vplivu*)
-